

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних
наук, управління та
адміністрування
Кафедра публічного
управління та менеджменту
природоохоронної діяльності

Бакалаврська кваліфікаційна робота

на тему: Розвиток лідерства в системі публічного управління

Виконала студентка 4 року навчання
групи ПУА- 42
спеціальність 281 «Публічне
управління та адміністрування»
Венгер Олена Сергіївна

Керівник к.е.н., доц.
Смірнова Катерина Володимирівна

Консультант

Рецензент к.е.н., доц.,
Дем'яненко Світлана Георгіївна

Одеса 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук, управління та адміністрування

Кафедра публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“27” квітня 2020 року

З А В Д А Н Н Я
НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Венгер Олені Сергіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Розвиток лідерства в системі публічного управління
керівник роботи Смірнова Катерина Володимирівна, к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “27” квітня 2020 року № 44-С

2. Строк подання студентом роботи 2 червня 2020 року

3. Вихідні дані до роботи матеріали наукових та періодичних видань, статті фахових збірників наукових робіт, матеріали сайтів мережі Інтернет з питань розвитку та особливостей формування лідерства в системі публічного управління, дослідження феномену лідерства, аналізу викликів та проблем лідерства в сучасних умовах.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні засади лідерства як елемента системи публічного управління.

2. Дослідження характерних особливостей лідерства в публічній сфері.

3. Напрями розвитку лідерства в системі публічного управління XXI століття.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

1. Визначення понять «лідер», «лідерство». 2. Відмінності понять «лідерство» і «керівництво». 3. Основні підходи щодо дослідження лідерства. 4.

Концепція лідерства Р. Блейка і Дж. Моутона. 5. Типологія лідерів. 6.

Ролі лідерів з функціональних позицій. 7. Зарубіжний досвід розвитку

лідерства в системі публічного управління. 8. Типи інтелекту. 9. Рівні

життєвої енергії людини. 10. Джерела викликів для сучасного лідерства.

11. Результати анкетування «Лідер XXI століття».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 27 квітня 2020 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	27.04-1.05.20	92	відмінно
2.	Робота над розділом 1 «Теоретичні засади лідерства як елемента системи публічного управління»	2.05-10.05.20	95	відмінно
3.	Робота над розділом 2 «Дослідження характерних особливостей лідерства в публічній сфері»	11.05-20.05.20	90	відмінно
4.	Рубіжна атестація	11.05-16.05.20	92	відмінно
5.	Робота над розділом 3 «Напрями розвитку лідерства в системі публічного управління XXI століття»	21.05-30.05.20	86	добре
6.	Оформлення роботи	31.05-1.06.20	95	відмінно
7.	Здача роботи на кафедрі	02.06.20		
8.	Перевірка на плагіат	07.06.20		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		92	відмінно

Студент _____ Венгер О.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Смірнова К.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЛІДЕРСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТА СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	8
1.1. Історичний аспект розвитку лідерства, його сутність, основні ознаки та роль в системі публічного управління.....	8
1.2. Сучасні теорії лідерства.....	14
1.3. Типологія лідерів та види інтелекту у лідерстві.....	18
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРАКТЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛІДЕРСТВА В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ.....	29
2.1. Зарубіжний досвід розвитку лідерства в системі публічного управління та дослідження феномену лідерства.....	29
2.2. Особливості формування лідерства в системі публічного управління й формула успішного лідера.....	40
2.3. Виклики та проблеми лідерства в сучасних умовах.....	47
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСТВА В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	50
3.1. Лідер ХХІ століття очима сучасної молоді.....	50
3.2. Інноваційне лідерство та інноваційні підходи до розвитку компетенцій публічних службовців.....	56
3.3. Емоційне та трансформаційне лідерство як сучасні форми розвитку лідерства в системі публічного управління.....	61
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні Україна перебуває на етапі модернізації та трансформації системи державного управління за європейськими принципами, одним із яких є публічність органів влади на всіх рівнях. Глобалізаційні процеси також вносять суттєві зміни в діяльність управлінського апарату, ціннісні орієнтири його працівників та актуальні компетенції керівного складу. Якщо років 10 тому визначальними факторами успішності керівника були його статус в суспільстві та високий рівень професійної компетентності, то на сьогоднішній день значущості набувають зовсім інші якості – рівень емоційного інтелекту, духовність, моральні орієнтири, оригінальність та рівень життєвої енергії.

На сьогоднішній день сфера публічного управління в Україні знаходиться на етапі трансформації від жорсткої ієрархічно-бюрократизованої моделі до організації державного управління на засадах лідерства.

Доступність інформаційних ресурсів та потенційних можливостей для самореалізації сьогодні вражає, тому виникає нагальна потреба модернізації інституту управління. Це дозволить не лише підвищити рівень довіри населення, а й сприятиме генерації нових ідей та успішній адаптації закордонного досвіду в наших реаліях.

Лідерство – це один із феноменів сучасності, але тепер воно трактується як елемент двосторонньої системи «лідер-колектив». Пріоритетною стає модель діяльності органів публічного управління за принципом дружніх відносин, де лідер знаходиться на одному рівні з підлеглими, а не очолює ієрархічну піраміду. Головним завданням керівника-лідера є натхнення підлеглих, що допомагає поєднати організаційні цілі та особисті мотиви кожного працівника, адже це є вирішальним фактором успіху сьогодні. Окрім цього, публічна сфера має тенденції до омолодження, тож сучасна молодь виступає певним каталізатором, в тому числі змін

поглядів на інститут лідерства. Молодь ХХІ століття належить до покоління Z, морально-ціннісні орієнтири якого кардинально відрізняються від тих, які були пріоритетними для українців одразу після набуття незалежності.

З другої половини ХХ ст. у всьому світі спостерігаються процеси глобалізації, які впливають і на дослідження проблеми лідерства, які ще недавно ґрунтувалися переважно на класичних теоріях, що призвело до втрати їх актуальності. Серед зарубіжних та вітчизняних науковців, які займаються дослідженням питання лідерства, оцінки взаємозалежності лідерства та спектру видатних якостей особистості варто виділити таких вчених та практиків, як: Т. Бендас, У. Бенніс, Ж. Блондель, М. Вебер, Н. Гончарук, Л. Джуелл, П. Друкер, Р. Каттель, Г. Лебон, М. Макіавеллі, Ш. Монтеск'є, Ф. Ніцше, Л. Пашко, М. Пірен, А. Рачинський, О. Романовський, Н. Середа, Г. Стайс, Р. Стогдил, І. Сурай, С. Филонович, З. Фрейд та інші. Українські вчені в своїх працях досліджують моделі сучасного лідерства, методи формування ефективних і креативних лідерів, що створює засади для вирішення спектру проблемних питань вітчизняної сфери публічного управління.

Метою виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування засад та підходів щодо формування узагальненого образу керівника-лідера сфери публічного управління та розробка ефективних інструментів набуття лідерських компетенцій майбутніми представниками органів державної влади.

Для досягнення зазначеної мети в роботі сформульовано та вирішено такі завдання:

- дослідити історичні аспекти розвитку лідерства, його сутність і місце в системі публічного управління;
- проаналізувати сучасні теорії лідерства та підходи до типології лідерів;
- вивчити зарубіжний досвід становлення інституту лідерства в органах державного управління та можливість його застосування в Україні;

- визначити особливості, виклики та проблеми лідерства в сучасних умовах;

- провести опитування представників сучасної молоді щодо уявлення та ставлення до особистості лідера для створення узагальненого образу лідера XXI ст.;

- дослідити інноваційні підходи до розвитку компетенцій публічних службовців та визначити перспективність застосування емоційного та трансформаційного лідерства як сучасних форм розвитку лідерства в системі публічного управління XXI ст. та інструментів адаптації органів сфери публічного управління в умовах глобалізації.

Об'єктом дослідження є феномен лідерства як один з ключових факторів ефективності управління в публічній сфері діяльності.

Предметом дослідження є розвиток лідерства в системі публічного управління.

Під час виконання дослідження було використано такі методи як: аналіз і синтез, порівняння, методи логічного узагальнення, групування, спостереження, описовий, графічний, табличний тощо.

Результати дослідження були підготовлені для публікації у вигляді тез конференції: Смірнова К.В., Венгер О.С. Емоційне лідерство як перспективна форма розвитку лідерства в системі публічного управління. II Міжн. наук.-практ. конф. «Економіка сьогодення: актуальні питання та інноваційні аспекти», м. Запоріжжя, 25 квітня 2020 р. С.64-67.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі теоретично обґрунтовано засади та підходи щодо формування узагальненого образу керівника-лідера сфери публічного управління та розробці інструментів набуття лідерських компетенцій майбутніми представниками органів державної влади.

1. Встановлено, що феномен лідерства як елемент управління не втрачає свою актуальність в працях виданих науковців на протязі багатьох століть. Вітчизняна система публічного управління перебуває на етапі становлення інституту лідерства. Важливим кроком для досягнення поставленої мети є формування актуальної теоретичної бази. У процесі даного дослідження обґрунтовано важливість теоретико-практичного вивчення лідерства, зокрема, трансформаційного та емоційного підходів.

2. Проаналізовано зарубіжний досвід розвитку лідерства в системі публічного управління. Встановлено, що компетенції лідера є базовими для зайняття посади на державній службі. Принципи лідерства сприяють підвищенню рівня прозорості сфери державного управління. Для високорозвинених країн характерним є закріплення лідерських компетенцій на законодавчому рівні.

3. Формула успішного лідера - це поєднання п'яти типів інтелекту – IQ, EQ, VQ, SQ, OQ, тобто традиційного інтелектуального, емоційного потенціалу, життєвої енергії, духовного потенціалу та оригінальності. Базовою характеристикою лідера є ініціювання змін та здатність швидко адаптуватися до мінливості зовнішніх умов.

4. Визначено перелік негативних факторів, що заважають успішному становленню інституту лідерства в сфері публічного управління. До сучасних викликів можна віднести як природні катастрофи, так і негативні дії спричинені людиною.

5. Проведено дослідження серед молоді з метою формування образу лідера XXI століття. В анкетуванні прийняли участь 110 респондентів віком

від 16 до 40 років. На основі аналізу результатів опитування представлені базові засади розвитку лідерства в системі публічного управління з точки зору молодого покоління.

6. Глобалізаційні процеси впливають на зміну функціональних обов'язків системи публічного управління, і, як наслідок, виникає потреба застосування інноваційних підходів до розвитку компетенцій держслужбовців. Їх першоосною є сучасні концепції лідерства («Організації, що навчаються», «Лідерство служіння», теорія розподіленого лідерства тощо). Визначено форми навчання, які доцільно застосовувати для розвитку лідерських компетенцій державних службовців.

7. Встановлено, що перспективними векторами розвитку лідерства в системі публічного управління є емоційне та трансформаційне лідерство. Їх теоретико-методологічні засади відповідають вимогам часу та переконанням молоді. Значна частина респондентів характеризувала особливості лідерства під призмою теорії емоційного інтелекту або трансформаційного лідерства.

Таким чином, за результатами проведеного дослідження автором зроблено такі висновки: на сьогоднішній день не існує єдино правильного визначення феномену лідерства, тому це питання залишається актуальною темою подальших досліджень; ефективна стратегія розвитку інституту лідерства в системі публічного управління ґрунтується на сучасних теоретико-методологічних підходах; в умовах глобалізації більш стійкими до викликів та проблем є організації під керівництвом сучасного лідера з розвинутими трансформаційною та емоційною складовими; лідерство передбачає рівноправність незалежно від посади, дружній тип відносин в колективі, орієнтацію на спільну мету з урахуванням морально-етичного аспекту; розвиток лідерства в системі публічного управління варто здійснювати на базі сучасних теорій лідерства та закордонного досвіду, який можливо вдало адаптувати до вітчизняної системи державного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична довідка КСДС за I квартал 2020 року. URL: https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8/ksds_2020/ksds-1-kv.pdf (дата звернення: 25.05.2020)
2. Аристотель. Политика. М.: ЭКСМО; С-Пб.: Terra fantastica, 2003. 839 с.
3. Баррадос М. Шляхи забезпечення професійної та політичної прозорості державної служби: інформаційні матеріали до лекції для слухачів НАДУ при Президентіві України. К. 2009. 13 с.
4. Бендас Т.В. Психология лидерства: учеб. пособие. СПб.: Питер, 2009. 448 с.
5. Блондель Ж. Політичне лідерство. Шлях до всеосяжного аналізу. М.: Рос. акад. упр., 1992. 135 с.
6. Бойко О. В. Трансформаційне лідерство як концептуальна основа формування лідерської компетентності майбутніх офіцерів Збройних Сил України. Військова освіта. 2015. № 2. С. 32–40, С.33-34.
7. Вебер М. Избранные произведения. М.: Прогрес, 1990. 808 с.
8. Водолазська Т. Лідерами народжуються; Ефективними – стають. Освіта Полтавщини. 2009. № 19. С. 47-49.
9. Гоулман Дэниел, Бояцис Ричард, Макки Энни Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта. Пер. с англ. 4-изд. М.: Альпина Пабlishерз, 2010. 301 с.
10. Гошовська В.А., Пашко Л. А. Політичне лідерство: навч. посіб. К.: НАДУ. 2013. 300 с.
11. Дайл Д.М. Трансформационное лидерство. Психология современного лидерства: Американские исследования. М.: Когито-Центр, 2007. С.23-31.

12. Дафт Р.Л. Уроки лидерства [пер. с англ. А. В. Козлова; под ред. проф. И. В. Андреевой]. М.: Эксмо, 2006. 480 с.
13. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология: Учебник для вузов. СПб: Питер, 2001. 20 с.
14. Емельянов Ю.Н. О сущности лидерства. Лидер и группа. Из цикла "Психология лидерства". URL: <https://www.psyoffice.ru/16242-17-1165.html> (дата звернення: 31.05.2020).
15. Євдокимова В. Світовий досвід лідерства як складова для вдосконалення системи державного управління в Україні. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2013-2/doc/2/03.pdf> (дата звернення: 15.05.2020).
16. Євтушенко О. Н. Державне управління : навчальний посібник у 3-х частинах]. Ч. 1. Основи теорії державного управління. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 268с.
17. Євтушенко О. Н. Лідерство і керівництво: сутність понять, їх місце й роль в системі публічного управління України. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Серія : Державне управління. 2017. Т. 305, Вип. 293. С. 96-102.
18. Карамушка Л.М. Формування конкурентоздатної управлінської команди (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія. К.: ІНКОС, 2007. 268 с.
19. Касс П. Главное качество лидера - энергия, а не интеллект. URL: <https://www.forbes.ru/column/48259-glavnoe-kachestvo-lidera-energiya-ne-intellekt> (дата звернення: 24.05.2020).
20. Кови Стивен Р. Семь навыков высокоэффективных людей. Возврат к Этике Характера: [пер. с англ.]. 2-е изд. М. : Вече, Персей, АСТ, 1998. С. 129 -132.
21. Кужева С. Н. Управление изменениями. Омск: Омский государственный университет, 2011. С. 3-4.

22. Курбанова А. Концепция батарейки: сколько энергии нужно лидеру. Интеллект или уровень энергии: что важнее. URL: <https://1-a-b-a.com/blog/890-intellekt-ili-uroven-ehnergii-chto-vazhnee> (дата звернення: 27.05.2020)

23. Логунова М.М. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності. К. : Центр сприяння інституц. розвитку держ. служби, 2006. 196 с.

24. Лучик Є.Р., Гіндіч І.В. Типи лідера як неформального керівника сучасного підприємства. Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Стратегічні перспективи розвитку промислових регіонів України в умовах економічної турбулентності». Маріуполь. 10 січня 2019 р. С. 201-202:

25. Макиавелли Никколо. Избранные сочинения. М.: Художественная литература, 1982. 503 с.

26. Максимова О. І., Ковбасюка Ю. В. Система державного управління Канади. К.: НАДУ, 2010. 60 с.

27. Мейджер Ч. Кто такой харизматический лидер? Психология современного лидерства: американские исследования. М.: Когито-Центр, 2007. С. 91-110.

28. Миронова, Т.Л. К вопросу о руководстве и лидерстве. Вестник Бурятского государственного университета. 2013. № 5. С. 32-43.

29. Монтескье Ш. Избранные произведения. М.: Госполитиздат, 1955. 799 с..

30. Мухаев Р.Т. Политология: учеб. для студентов вузов. 3-е изд., перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. 495 с.

31. Нестуля С. І. Функції лідера-керівника: теоретичний аспект. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2011. № 4 (49). С.153-157.

32. Ницше Ф. Так говорил Заратустра. Кн. для всех и ни для кого. М.: СП «Интербук», 1990. 301 с.

33. Патлах І.М. Інноваційність як ключова компетенція сучасного лідера державної служби. URL: <http://www.trn.ua/articles/5931/> (дата звернення: 25.05.2020)

34. Печкурова А. Политическое лидерство в условиях глобализации: взгляд американских политологов. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/politicheskoe-liderstvo-v-usloviyah-globalizatsiivzglyad-amerikanskih-politologov> (дата звернення: 25.05.2020)

35. Платон. Государство: в 4-х т. М.: 1994. Т.3. С. 93-105.

36. Политическое лидерство: сущность, природа, типы, функции. URL: <http://all-politologija.ru/knigi/politicheskaya-sistema-obshhestva-uchebnoe-posobie-dobrinina/politicheskoe-liderstvo-sushnost-priroda-tipi-funkcii> (дата звернення: 24.05.2020)

37. Пугачев В.П. Управление персоналом организации: учебник и практикум для академического бакалавриата. 2-е изд., исправл. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2019. 402 с. (Серия : Бакалавр. Академический курс).

38. Рогова Е.И. Этика и психология профессиональной деятельности: учеб. пособие для СПО. 2-е изд., пер. и доп. М.: Издательство Юрайт, 2019. 621 с., С.534.

39. Романовський О.Г., Середа Н.В. Особистість сучасного керівника в аспекті теорії духовного лідерства. Теорія і практика управління соціальними системами: № 3. 2013. С. 20–27.

40. Романовський О., Квасник О., Шаполова В., Чала Ю. Бондаренко В. Обов'язкові складові особистості харизматичного лідера як запорука його успіху. Лідер. Еліта. Суспільство. 2017. №1. С. 60-73.

41. Романовський О., Пономарьов О. Лідерство як суспільна потреба. Теоретичний та науково-методичний часопис Вища освіта України. Тематичний випуск «Університет і лідерство». 2017. № 2 (додаток 1). С. 100-103. URL: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/conf_Elite-III_05.2017_ELITE.Education-for-Leadership_VOU_II-2017-170p.pdf (дата звернення: 29.05.2020).

42. Сергеева Л. М. Лідерство в управлінні професійно-технічним навчальним закладом. К.: Арт Економі, 2011. 40 с.

43. Смірнова К.В., Венгер О.С. Емоційне лідерство як перспективна форма розвитку лідерства в системі публічного управління. II Міжн. наук.-практ. конф. «Економіка сьогодні: актуальні питання та інноваційні аспекти», м. Запоріжжя, 25 квітня 2020 р. С.64-67.

44. Стадник М. М., Александров О. А. Формування лідерських якостей у працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. Викладання лідерства для посадових осіб та представників місцевого самоврядування: сутність, виклики, перспективи: матеріали Всеукраїнського круглого столу (Київ, 15 квітня 2015 року) / за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко, А. К. Гука. Х. : Фактор, 2015. С.34-35.

45. Теория конституентов. URL: http://www.librero.ru/article/7t7/outdo/teory/teoria_konstituentov.htm (дата звернення: 23.05.2020).

46. Турчик І., Клайзнер А. Шість емоційних стилів лідерства. URL: <https://gurt.org.ua/articles/18985/> (дата звернення: 14.04.2020).

47. Чотири типи лідерів майбутнього. URL: <https://theukrainians.org/chotyry-tyru-lideriv/> (дата звернення: 28.05.2020).

48. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе: [пер. с англ. С. Комаров]. СПб: Питер, 2003. 222 с.

49. Щёкин Г. В. Социальная теория и кадровая политика. К.: МАУП, 2000. 576 с.

50. Bass B. M. From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision. *Organizational Dynamics*. 1990. P. 19-31., с. 19-31.

51. Bass B.M. The Implications of Transaction and Transformational Leadership for Individual, Team and Organizational Development. *Research in Organizational Change and Development*. 1990. № 4. P.231-232.

52. Blake R.R. A comparative analysis of situationalism and 9,9 Management by principle. *Organizational Dynamics*. 1982. Spring. P. 20-43.

53. Blondel J. Political Leadership: Toward a General Analysis. L., 1987. 256 p.
54. Borgatta E. Some findings relevant to a Great Man Theory of leadership. *American Sociology Review*. 1954. Vol. 19. P. 755-759.
55. Burns J. M. Leadership. New-York: Harper Row, 1978. 544 p.
56. Canada School of Public Service Website. URL: Access mode: www.cspc-efpc.gc.ca (дата звернення: 23.05.2020).
57. Casse P. Claudel P. G. Philosophy for Creative Leadership: How philosophy can turn people into more effective leaders. Athena Press, 2007. 280 p.
58. CSPS Annual Conference. The Canadian Political Science Association. 2015. URL: www.cpsa-acsp.ca/conference.shtml (дата звернення: 23.05.2020).
59. Downton L. Leadership Commitment and Charisma in the Revolutionary Process. N.Y. London: [s. n.], 1973. 220 p.
60. Drucker P. The Practice of Management. Oxford : Elsevier, 2005. 416 p.
61. Gardner, H. (1999) "Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21st Century." New York: Basic Books, Wigglesworth, C. (2006, August). Why Spiritual Intelligence Is Essential to Mature Leadership. *Integral Leadership Review*. URL: <http://www.integralleadershipreview.com/archives/2006-08/2006-08-articlewigglesworth.php> (дата звернення: 23.05.2020).
62. Graen G. Relationship-based approach to leadership: Development of leader-member exchange (LMX) theory of leadership over 25 years; Applying a multi-level multi-domain perspective. *Leadership Quarterly*. 1995. № 6. P. 219-247.
63. Gronn P. From Transactions to Transformations. *Educational Management and Administration*. 1996. № 24 (1). P. 7-30.
64. Hermann Margaret G. Defining the Bush Presidential Style. In: "Mershon Memo", Spring 1989. 202 p.
65. Hollander E.P. Conformity, status and idiosyncrasy credit. *Psychological Review*. 1958. № 65. P. 117-127.

66. Incredible and Credible Leader IPAC National Leadership Conference & Awards. The Institute of Public Administration of Canada. 2015. URL: www.ipac.ca (дата звернення: 23.05.2020).

67. Lewin K. An American Approach to the study of Autocracy and Democracy: A preliminary note. K. Lewin, R. Lippitt. Sociometry. 1938. № 1. P. 292-380.

68. Mayer John D., Peter Salovey, David Caruso Models of Emotional Intelligence. Handbook of Intelligence. 2000. P. 396-420.

69. Mayer, J.D., Salovey, P., Caruso, D.R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring emotional intelligence with the MSCEIT V 2.0. Emotion, 3, 97–105.

70. Miller-Perrin, C., Krumrei-Mancuso, E. Faith From a Positive Psychology Perspective. Springer, New York; 2014.

71. Mission and Approach. The Parliamentary Centre is a Canadian. URL: www.parlcent.org/en/ (дата звернення: 23.05.2020).

72. Peter F. Drucker. Management Challenges for the 21st Century, Harper Collins, 2007.

73. Piturro M. The Transformation. Management Review. 2000. P. 21-25.

74. Programs Leadership. Canada School of Public Service Act. URL: www.csps-fpc.gc.ca/forlearners/coursesandprograms/programs/index-eng.aspx (дата звернення: 21.05.2020).

75. SQ - Духовный интеллект. URL: <http://www.ecoach.by/ennea-coaching/instruments/sq> (дата звернення: 26.05.2020)

76. Vroom V. H. Decision Making as a social process. Normative and Descriptive Models of leader Behavior. Decision sciences. 1975. Vol 5. P. 743-769.

РЕЦЕНЗІЯ

на бакалаврську кваліфікаційну роботу за темою:
«Розвиток лідерства в системі публічного управління»

студентки групи ПУА-42 Венгер Олени Сергіївни

№п/п	Розділи	Зміст, коментарій до розділу	Відмітка
1	Ознака проекту (роботи)	Реальний	Реальний
		Академічний	
2	Напрямок проекту (роботи)	Інженерний	Інженерний
		Науково-дослідний	
3	Відповідність змісту проекту назві теми	(відповідає, не відповідає)	Відповідає
4	Закінченість дослідження з теми проекту	(так, ні)	Так
5	Елементи наукової новизни	В чому вони полягають	Узагальнено сучасні теорії лідерства та проаналізовано типології лідерів; виокремлено особливості формування лідерства в системі публічного управління, виклики та проблеми лідерства в сучасних умовах; охарактеризовано формулу успішного лідера; досліджено образ лідера ХХІ ст. з погляду сучасної молоді та запропоновано використання емоційного та трансформаційного лідерства як сучасних форм розвитку лідерства в системі публічного управління
6	Якість оформлення кваліфікаційних робіт	Відповідність вимогам оформлення (відповідає, не відповідає)	Відповідає вимогам ДСТУ
7	Недоліки у виконаній роботі	Перелік недоліків та зауважень	Деякі орфографічні та пунктуаційні помилки, синтаксичні недоліки
8	Загальна оцінка	За національною шкалою та шкалою ECTS	Відмінно (А) 90%

Заслуговує присвоєння кваліфікації «Бакалавр публічного управління та адміністрування»

(пропозиції щодо присвоєння відповідної кваліфікації)

Рецензент

к.е.н., доц. кафедри

економіки природокористування ОДЕКУ

_____ (підпис)

С.Г. Дем'яненко

Висновок керівника бакалаврської кваліфікаційної роботи

Студентці Венгер О.С. було поставлено за мету теоретично обґрунтувати засади розвитку лідерства в сучасному світі та підходи щодо розробки узагальненого образу керівника-лідера, виявити проблеми лідерства в сучасних умовах й сформулювати пропозиції щодо інструментів набуття лідерських компетенцій майбутніми представниками сфери публічного управління.

При виконанні роботи автором було використано матеріали вітчизняних та зарубіжних наукових і аналітичних статей періодичних видань, збірників наукових праць, матеріали сайтів мережі Інтернет щодо розвитку лідерства та його місця в системі публічного управління, реалізації сучасних теорій лідерства та особливостей лідерства в ХХІ столітті.

Під час роботи автор проявила вміння працювати з науковою літературою, практичними матеріалами, здатність аналізувати досліджувану проблему та узагальнювати висновки за отриманими результатами. Автор також виявила творчий підхід при вирішенні поставлених завдань, показала добру теоретичну підготовку й самостійність у прийнятті рішень. До числа переваг роботи слід віднести її наскрізний характер, повноту і обґрунтованість вирішення досліджуваних питань.

Практична значущість дослідження полягає в проведенні опитування представників сучасної молоді щодо уявлення та ставлення до особистості лідера для створення узагальненого образу лідера ХХІ ст.

Результати дослідження були підготовлені для публікації у вигляді тез конференції: Смірнова К.В., Венгер О.С. Емоційне лідерство як перспективна форма розвитку лідерства в системі публічного управління. II Міжн. наук.-практ. конф. «Економіка сьогодення: актуальні питання та інноваційні аспекти», м. Запоріжжя, 25 квітня 2020 р. С.64-67.

Виконання роботи відбувалось строго у відповідності до календарного плану та поставлених завдань. Слід відмітити, що робота автора під час виконання дипломного дослідження заслуговує оцінки «відмінно» (92%).

Поставлені перед автором завдання були успішно виконані. У цілому бакалаврська кваліфікаційна робота відповідає завданню та вимогам, які пред'являються до оформлення та змісту, і рекомендується до захисту, а її автор Венгер О.С. заслуговує на присвоєння кваліфікації бакалавра публічного управління та адміністрування.

Керівник роботи _____

(підпис)

“ _____ ” _____ 2020 року

Висновок кафедри, циклової комісії про бакалаврську кваліфікаційну роботу

Бакалаврська кваліфікаційна робота розглянута. Студентка Венгер О.С.
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної роботи в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності
(назва)

_____ (підпис)

“ _____ ” _____ 2020 року

Павленко О.П.

(прізвище та ініціали)